

Det er all grunn til bekymring når det gjelder økt forekomst av trusler og vold lærere utsettes for, skriver Ruth-Line Meyer Walle-Hansen, advokat og seksjonsleder i Utdanningsforbundet, i denne artikkelen. Illustrasjonsfoto: iStock
Tekst [Ruth-Line Meyer Walle-Hansen, advokat og seksjonsleder](#)
Publisert 25.05.2023

Lederjuss: Strafferettslig vern av lærere etter vold

Hvilket strafferettslig vern har lærere i skole og barnehage som utsettes for vold eller trusler i jobbsammenheng?

Vi har fått spørsmål om dette. Og spørsmål om straff og påtale i sammenheng med trusler og vold i skole og barnehage reiser en rekke spørsmål av juridisk, fagpolitiske og etisk art.

Denne artikkelen tar primært sikte på å peke på det strafferettslige samtidig som det selvsagt er viktig å ha stor bevissthet omkring de faglige og etiske perspektiver.

Alle arbeidstakere, naturligvis også lærere, har krav etter arbeidsmiljøloven på et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Det er et arbeidsgiveransvar å ivareta oppnåelse av dette. Ingen skal utsettes for vold eller trusler på jobb, hverken fra barn eller voksne.

Det er all grunn til bekymring når det gjelder økt forekomst av trusler og vold lærere utsettes for. Det jobbes mye med dette, og med en bred inngang der forebygging og håndtering står sentralt og der man ser sammenhengen mellom arbeidsmiljø og læringsmiljø.

Når det kommer til mulige situasjoner der det blir spørsmål om anmeldelse og straff kan dette være hendelser der foresatte eller andre voksenpersoner har utøvd trusler eller vold, og det kan være elever eller barn som har gjort det.

Et eget vern

I alminnelighet vil enhver som utsettes for vold og trusler ha et vern gjennom straffelovgivningens bestemmelser om kroppskrenking, kroppsskade og trusler (dette jamfør [straffeloven](#) §§263, 373 og 273).

I tillegg til dette har lærere, i kraft av å være det lovgiver har definert som en særskilt utsatt yrkesgruppe, et eget vern. Her har lovgiver gitt et signal om at enkelte yrkesgrupper trenger dette i tillegg til de alminnelige bestemmelser.

Straffelovens § 265 og § 286 gir vern mot henholdsvis trusler og vold rettet mot utsatte yrkesgrupper.

Det er flere vilkår for at bestemmelsene i det hele tatt skal komme til anvendelse: For det første må gjerningspersonen *søke å påvirke yrkesutøvelsen* og for det andre må gjerningspersonen *opptre overfor en såkalt utsatt yrkesgruppe*.

Som slik utsatt yrkesgruppe har lovgiver definert helsepersonell som yter medisinsk begrunnet helsehjelp, personer som forestår allment tilgjengelig personaltransport og utdanningspersonell i grunnskole eller videregående skole.

Den som ved trusler hindrer yrkesutøvelse for de som er omfattet av bestemmelsen om trusler straffes med bot eller fengsel inntil seks måneder. Bruk av skjellsord eller annen grovt forulempende ordbruk eller adferd straffes med bøter.

Den som ved vold hindrer yrkesutøvelsen for disse straffes med bot eller fengsel inntil tre år. Voldsbegrepet skal etter denne bestemmelsen ikke tolkes strengt, og er antatt å være videre enn etter de alminnelige bestemmelser om kroppskrenking, for eksempel er det lagt til grunn at spyting og vannsprut bør omfattes.

Når det kommer til påtale og straff minner vi om at den kriminelle lavalder er 15 år.

Hva med barnehage?

Som det vil komme fram er ikke lærere i barnehager omfattet. De er ikke på noen måte ubeskyttet, men deres strafferettslige vern er begrenset til de alminnelige bestemmelser i straffeloven, så som bestemmelsene om kroppskrenking og kroppsskade.

I forbindelse med vold og trusler mot lærere er vår erfaring som advokater i Utdanningsforbundet at lærere som utsettes for dette først og fremst er opptatte av mulige årsaker og gode tiltak for å avhjelpe og ikke så mye av straff og sanksjoner når det kommer til trusler og vold fra elever. Dette er naturligvis viktige perspektiver som likevel ikke må stå i veien for et høyst berettiget krav om trygghet på jobb og mulighet for sanksjoner.

I tillegg til å arbeide med forebygging og rutiner for håndtering bør arbeidsgivere være seg bevisst å informere elever/barn og foresatte om at det faktisk er straffbart og true eller utøve vold overfor lærere.

Det er naturlig at en arbeidsgiver viser omsorg og støtter, ingen skal stå alene der trusler eller vold har funnet sted. Dette gjelder selvsagt uavhengig av om den straffbare handling anmeldes eller ei.